

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Для забезпечення якості проєктувальної діяльності викладача вищої школи важливо відобразити методологічні, цільові, змістові, технологічні, структурні аспекти підготовки викладачів до використання технологій навчання. В основі підготовки викладачів до проєктування технологій навчання покладено ідею суб'єктно-продуктивного характеру підготовки як формування їхньої активної відповідальної позиції за результати педагогічної діяльності та створення у проєктувальній діяльності корисних продуктів – проєктів технологій навчання.

У сучасних дослідженнях з проблеми забезпечення якості освіти [1; 8–10; 12; 14; 17; 21–24; 28–30 та ін.] і проєктування [2–7; 11; 13; 15–16; 18–20; 25–27; 31 та ін.] відображені методологічні принципи інноваційності, розвитку суб'єктності викладачів, системності та цілісності, інтерактивності, варіативності, продуктивності. Виокремлено такі компоненти процесу навчання: стимуляційно-мотиваційний, цільовий, змістовий, операційно-діяльнісний, контрольно-регуляційний і рефлексивний [2; 11; 15; 20; 25].

Важливою умовою забезпечення якості підготовки викладачів до проєктування є пошуковий характер навчання, що вимагає проблемності, гнучкості та варіативності змісту, заохочення у студентів, самостійності при опрацюванні навчального матеріалу, критичності його осмислення, привнесення особистісного досвіду [15, с. 129–133].

Обов'язковою вимогою до вибору форм, методів і дидактичних засобів забезпечення якості підготовки викладачів до проєктування є їх відповідність до поставлених цілей. Важливим є поєднання колективних та індивідуальних форм навчальної діяльності, при цьому роль самостійної роботи студентів, поступово має зростати [4, с. 26–29]. Згідно з принципом інтерактивності навчальний процес має відбуватися за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників, що передбачає застосування тренінгової форми, методів активного навчання: дискусія, мозковий штурм, аналіз ситуацій, дидактична гра.

Технологія навчального проєктування надає майбутнім викладачам можливість реальної діяльності, в якій він може не тільки проявити свою індивідуальність, а й збагатити її [11, с. 104–107].

У підготовці викладачів до проєктування технологій навчання обов'язковою складовою контролю є експертна оцінка продуктів проєктування. Особливого значення у контексті розвитку суб'єктності викладачів під час підготовки до проєктування набуває самоконтроль студентів [25, с. 297–300].

Для ефективної реалізації контрольно-регуляційного компоненту підготовки до проєктування необхідно враховувати такі загальні принципи оцінювання: об'єктивність – оцінка є об'єктивною тільки тоді, коли ґрунтується на конкретних критеріях; важливість – оцінювання тільки найважливіших очікуваних результатів; відкритість – ті, хто навчаються, від початку знають, що буде оцінюватись та за якими критеріями; простота – форми оцінювання мають бути простими й зручними у застосуванні [11, с. 104–107].

Доцільним у процесі підготовки викладачів до проєктування застосування рейтингової системи контролю навчальної успішності, що дозволяє враховувати різні види навчальної діяльності та диференціювати оцінювання [15, с. 94–103].

Список використаної літератури

1. Лебедик Л. Багаторівнева система педагогічної підготовки викладачів економіки у країнах Європи. *Тези Всеукраїнської наук.-практичної конф. «Проблеми забезпечення якості вищої освіти України в умовах інтеграції до Болонського процесу»* (16-18 грудня 2009 р.). К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет, 2009. С. 100–104.
2. Лебедик Л.В., Вароді Я.І. Інноваційні технології підготовки викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури. *Україна. Цивілізація. Том 5. Утвердження українського цивілізаційного простору : духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку* / Карпатський університет імені Августина Волошина; Українська богословська академія ; редкол. : Бедь В. В. (гол. ред.), Гайданка Є.І. (відп. секр.), Урста С.В. та ін. Ужгород : Видавничий відділ КаУ, 2016. С. 282–294.
3. Лебедик Л.В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології 2017* : зб. тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип. : М.М. Астаф'єва та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.
4. Лебедик Л.В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології 2017* : зб. тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип. : М. М. Астаф'єва та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.
5. Лебедик Л.В. Інноваційні технології педагогічної підготовки магістрів економіки. *Вища освіта в контексті Болонського процесу* : збірник матеріалів міжнародної наук.-методичної конф. (Полтава, 18-21 листопада 2008 р.). Полтава : Видавництво «АСМІ», 2008. С. 425–430.
6. Лебедик Л. Інноваційні підходи до проектування освіти дорослих. *Інновації в освіті* : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 16-17 жовтня 2012 р.). К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. С. 223–225.
7. Лебедик Л.В. Інформаційні технології у педагогічній підготовці магістрів. *Новітні інноваційні освітні технології : проблеми, розвиток та досвід впровадження* : матеріали XXXVII міжвузівської наук.-методичної конф. (Полтава, 28–29 березня 2012 р.) : в 2 ч. Полтава : ПУЕТ, 2012. Ч. 1. С. 84–85.
8. Лебедик Л.В. Моніторинг якості педагогічного професіоналізму магістрів економіки. *Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. Додаток 2 до №3, том III (28). 2011. С. 129–135.
9. Лебедик Л.В. Моніторинг якості системи підготовки викладача вищої школи. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»* : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2015. Додаток 1 до вип. 36, Том II (62). С. 465–473.
10. Лебедик Л.В. Моніторинг якості системи підготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : збірник матеріалів II регіональної науково-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року). / укладачі: Брик Р.С., Дідух Т.Г. Тернопіль, 2019. - С. 35–42.
11. Лебедик Л.В. Особливості проектування інноваційних технологій навчання. *Didascal : часопис* / А. Бойко (гол. ред.). Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. Вип. 14. С. 104–107.
12. Лебедик Л.В. Принципи вимірювання якості знань як результату навчання. *Abstracts second international summer school «Educational measurement : teaching, research and practice»*. 18–25 September 2010, Foros (Crimea, Ukraine). Nizhyn, 2010. С. 36.
13. Лебедик Л.В. Проектування інформаційних технологій фахової підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічні науки* : збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. Вип. 71. С. 60–64.
14. Лебедик Л. В. Сучасні наукові підходи до якості підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Якість вищої освіти : сучасні тенденції та перспективи розвитку*

освітньої діяльності вищого навчального закладу : матеріали ХІІ Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 18-19 лютого 2016 р.). Полтава : ПУЕТ, 2016. С. 200–203.

15. Стрельніков В.Ю., Бритченко І.Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.

16. Стрельніков В.Ю. До проблеми складання тезаурусу інноваційних технологій навчання. *Вісник Київського національного ун-ту технологій та дизайну*. 2008. Том 1. С. 20–23.

17. Стрельніков В.Ю. Дослідження якості педагогічної практики магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Якість вищої освіти : вдосконалення змісту та організації практичної підготовки студентів* : матеріали ХІ Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 25–26 лютого 2015 р.). Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 76–78.

18. Стрельніков В.Ю. Інноваційні технології навчання у вищій школі, орієнтовані на розвиток особистості студента. Методичні рекомендації для слухачів педагогічного факультету МІПК. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2003. 23 с.

19. Стрельніков В.Ю. Інноваційні технології навчання. Методичний посібник. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2004. 31 с.

20. Стрельніков В.Ю. Інноваційні технології навчання у контексті реалізації концепції «Нова українська школа». *Інноваційний розвиток вищої освіти : глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 квітня 2019 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Том 1. С. 26–29.

21. Стрельніков В.Ю. Критерії якості освітнього середовища в педагогічній системі М. В. Остроградського. *М. В. Остроградський видатний математик, механік і педагог*. Матеріали міжнар. конф., присвяченої 200–річчю з дня народження М. В. Остроградського 26–27 вересня 2001 року. Полтава : ПДПУ ім. В. Г. Короленка, 2001. С. 154–156.

22. Стрельніков В.Ю. Критерії якості підготовки бакалаврів економіки. *Економіка, бізнес-адміністрування, право*. 2018. Вип. № 4(4). С. 301–308.

23. Стрельніков В.Ю. Критерії якості підготовки фахівців у закладах освіти. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : зб. мат. II регіон. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року). / укладачі : Брик Р.С., Дідух Т.Г. Тернопіль, 2019. - С. 73–79.

24. Стрельніков В.Ю. Менеджмент якості підготовки магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14-15 травня 2015 р.). Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 194–197.

25. Стрельніков В.Ю. Основні категорії і поняття інноваційних технологій навчання. *Сучасна середня освіта : інновації, методологія, теорія, практика* : тези доповідей на міжрегіональній науково-практ. конф., 7 жовтня 2014 р. / За заг. ред. І.М. Бобер. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2014. С. 297–300.

26. Стрельніков В.Ю. Педагогічні основи забезпечення особистісного і професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2002. Кн. 1. 295 с. ; Кн. 2. 230 с.

27. Стрельніков В.Ю. Проектування професійно-орієнтованих інформаційних технологій у вищій школі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми*. Зб. наук. пр. / Редкол. : І.А. Зязюн (голова) та ін. Київ-Вінниця : ДОВ Вінниця, 2004. Вип. 6. С. 599–608.

28. Стрельніков В.Ю. Педагогічна діагностика якості підготовки майбутніх фахівців : *Морские технологии : проблемы и решения – 2014* : Материалы Всеукр. научно-практич. конф. Керчь : Керченский государственный морской технологический университет, 2014. С. 210–220.

29. Стрельніков В.Ю. Показники якості дидактичної системи згідно з вимогами ISO 9001. *Матеріали XXXII міжнар. наук.-метод. конф. «Якість вищої освіти : інтерактивні методи спільної навчальної діяльності викладачів і студентів»*, 29–30 березня 2007 року. Полтава : ПУСКУ, 2007. С. 154–155.

30. Стрельніков В.Ю. Система якості підготовки бакалаврів економіки за міжнародними стандартами ISO 9001:2008. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Філософія. Політологія»*. Вип. 94–96. К. : ВПЦ «Київський університет», 2010. С. 151–156.

31. Стрельніков В.Ю. Теорії інтенсивного навчання майбутніх викладачів. *Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії* :

Владислав Калюжний

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО СТВОРЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ СТУДЕНТІВ

Для забезпечення якості, ефективності, продуктивності інтелектуальності праці важливо підвищити мотиваційні можливості людини. Найбільш вагомим мотивом у навчанні студентів є пізнавальний інтерес, який лежить біля підвалин активності й самостійності. Адже інтерес є не що інше, як емоційно забарвлений інтелектуальний мотив, вибіркоче емоційно-пізнавальне ставлення особистості до предметів, явищ, подій навколишньої дійсності. Без нього не може сформуватися інтерес до майбутньої професійної діяльності, зокрема пізнавальний інтерес у студентів, чия робота буде пов'язана з людьми.

Аналіз останніх публікацій засвідчив посилену увагу науковців до розгляду теоретичних і практичних засад забезпечення якості освіти [1–2; 4–8; 10–14; 17; 20 та ін.], підготовці викладача вищої школи до формування у студентів пізнавального інтересу [3; 9; 15–16; 18–19 та ін.]. Автори вважають, що мотиви діяльності особистості здатні виконувати функцію контролю через механізм «емоційної корекції» поведінки. Емоції дають оцінку особистісному значенню того, що відбувається, і в випадку невідповідності цього смислу мотиви змінюють спрямованість діяльності особистості. Тільки знаючи те, що спонукає людину до діяльності, які мотиви лежать у основі її дій, можна спробувати розробити ефективну систему норм і методів управління. Для цього необхідно знати, як виникають або викликаються ті чи інші мотиви, як і якими способами мотиви можуть приводитися у дію, як здійснюється мотивування [15].

Мотивація виникає із незадоволених потреб і бажання їх задовольнити у випадку успіху. Мотив як складова мотивації знаходиться «всередині» людини, має персональний характер, залежить від багатьох зовнішніх і внутрішніх по відношенню до людини факторів, а також від дії інших мотивів, які виникають паралельно з ним. Мотив не тільки спонукає людину до дії, а й визначає, що треба робити і як буде здійснена ця дія [15].

Саме мотиви спонукають до діяльності конкретну людину. Добросовісне виконання однієї і тієї ж роботи можна оцінювати по-різному саме тому, що її мотиви будуть різними. Для однієї людини головним мотивом буде колектив, тому що для неї цінністю є взаємини з іншими людьми, для іншої – зміст її праці, тобто така людина цінить у собі і в інших у першу чергу високий професіоналізм [19]. Для третього головним мотивом може бути оплата праці.

Саме робота з людьми передбачена в будь-якій професії, на будь-якій посаді. Проте у професійній підготовці студентів, як правило, на це мало звертають уваги, більше акцентуючи увагу і зосереджуючись власне на професійних знаннях та вміннях майбутніх спеціалістів.

Варто зазначити, що більшість мотивів до праці знаходяться у самій праці. Як правило, бажання працювати з'являється у людини, коли вона впевнена в користі, яку вона власною діяльністю може принести людям. Позитивно мотивована людина, зазвичай, прагне працювати і отримує при цьому задоволення [15]. Під час роботи зі студентами на кожному занятті ми формували внутрішню готовність студентів до активної пізнавальної роботи як словесно, так і мімікою, жестами, емоційним забарвленням мови. Пробуджували пізнавальний інтерес завдання, що передбачали реальний вибір мотивів: запитання-меню (закриті запитання); відкриті запитання, що